

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА
КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - REPUBLIKA E MAqedONISË SË VERIUT
АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА КАПИТАЛНО
ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ
AGJENCIA PËR MBIKËQYRJE TË FINANCIMIT
KAPITAL TË SIGURIMIT PENSIONAL
Бр.-Нг. 01-787/7
21.06 2022 год.-viti
СКОПЈЕ - ШКУР

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА
АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА
КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ
ВО 2021 ГОДИНА

Скопје, мај 2022 година

1 Содржина

1 ОРГАНИЗАЦИЈА И ФИНАНСИРАЊЕ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ	5
1.1 ОРГАНИЗАЦИСКА ШЕМА НА АГЕНЦИЈАТА	5
1.2 РАБОТЕЊЕТО НА СОВЕТОТ НА ЕКСПЕРТИ НА АГЕНЦИЈАТА	6
1.3 ФИНАНСИРАЊЕ НА АГЕНЦИЈАТА	8
2 РЕАЛИЗИРАНИ АКТИВНОСТИ ВО ИЗВЕШТАЈНИОТ ПЕРИОД	9
2.1 СУПЕРВИЗИЈА НА ПЕНЗИСКИТЕ ДРУШТВА И ПЕНЗИСКИТЕ ФОНДОВИ	9
2.1.1 Вонтеренска супервизија	9
2.1.2 Теренска контрола на пензиските друштва и пензиските фондови	12
2.1.3 Комитет за оценка на ризици	13
3 РЕГУЛАТОРНА ФУНКЦИЈА И ПОСТАПКИ	14
3.1 ПОДЗАКОНСКИ АКТИ	14
3.2 ОДОБРЕНИЈА И СОГЛАСНОСТИ	15
4 ПОСТАПУВАЊА ПОВРЗАНИ СО ПРАВАТА НА ЧЛЕНОВИТЕ, ПРЕТСТАВКИ И ПРЕДЛОЗИ	17
4.1 ИЗВЕСТУВАЊЕ НА ТРАЈНО И ВРЕМЕНО РАСПРЕДЕЛЕНИ ЛИЦА ВО ЗАДОЛЖИТЕЛЕН ПЕНЗИСКИ ФОНД	17
4.2 ПОСТАПУВАЊА ПО БАРАЊА	17
4.3 ПОСТАПУВАЊА ПО ПРЕТСТАВКИ И ПРЕДЛОЗИ	17
5 АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО АГЕНТИ НА ПЕНЗИСКИТЕ ДРУШТВА	18
6 РАЗВИВАЊЕ НА СВЕСТА НА ЈАВНОСТА ЗА ЦЕЛИТЕ И ПРИНЦИПИТЕ НА КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНОТО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ И ПРАВАТА НА ЧЛЕНОВИТЕ НА ПЕНЗИСКИТЕ ФОНДОВИ	19
7 СТАТИСТИЧКА АНАЛИЗА И ИЗРАБОТКА НА ИЗВЕШТАИ ЗА КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ	25
8 ОРГАНИЗИРАЊЕ НА ИСТРАЖУВАЊЕ НА МИСЛЕЊЕ НА ЧЛЕНОВИТЕ НА ЗАДОЛЖИТЕЛНИТЕ ПЕНЗИСКИ ФОНДОВИ	26
9 ГРАДЕЊЕ И ЈАКНЕЊЕ НА КАПАЦИТИТЕ НА АГЕНЦИЈАТА	27
9.1 УЧЕСТВО НА СЕМИНАРИ И КОНФЕРЕНЦИИ ВО ЗЕМЈАТА И ВО СТРАНСТВО	27
9.2 СПЕЦИЈАЛИЗИРАНИ ОБУКИ ВО ЗЕМЈАТА И ВО СТРАНСТВО	27
9.3 РАЗВОЈ НА ДЕЛОВНИТЕ ПРОЦЕСИ НА АГЕНЦИЈАТА	27
9.4 ИНФОРМАТИЧКИ КАПАЦИТЕТ НА АГЕНЦИЈАТА	28
10 СОРАБОТКА СО ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИЗАЦИИ ОД ЗЕМЈАТА И ОД СТРАНСТВО	28
10.1 СОРАБОТКА СО ИНСТИТУЦИИ ОД ЗЕМЈАТА	28
10.2 СОРАБОТКА СО ИНСТИТУЦИИ ОД СТРАНСТВО И СО МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ	29
11 СИСТЕМ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО КВАЛИТЕТ И СИСТЕМ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ИНФОРМАЦИСКА СИГУРНОСТ	30

ВОВЕД

Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (во натамошниот текст: „Агенцијата“) е основана врз основа на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113/2005, 29/2007, 88/2008, 48/2009, 50/2010, 171/2010, 36/2011, 98/2012, 13/2013, 164/2013, 44/2014, 192/2015, 30/2016 и 21/2018) и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 180/2019 и 103/2021) (во натамошниот текст: Законот). Согласно член 46 од Законот, Агенцијата има својство на правно лице со јавни овластувања утврдени со овој закон и со статут. Скратен назив на Агенцијата, утврден со статут, е МАПАС. Нејзин орган е Советот на експерти, а за својата работа одговара пред Собранието на Република Северна Македонија. Целта на нејзиното основање е заштита на интересите на членовите на пензиските фондови и поттикнување на развојот на капитално финансираното пензиско осигурување. Надлежностите на Агенцијата се пропишани во член 47 од Законот и меѓу другите надлежности, Агенцијата ги врши следните работи:

- издава, повлекува и одзема дозволи за основање на пензиски друштва и одобренија за управување со задолжителни и/или доброволни пензиски фондови;
- врши супервизија на работењето на пензиските друштва и на пензиските фондови со кои тие управуваат, како и на чуварите на средствата на пензиските фондови и на странските менаџери на средства;
- го промовира, го организира и го поттикнува развојот на капитално финансираното пензиско осигурување во Република Северна Македонија, во соработка со Министерството за труд и социјална политика и да ја развива свеста на јавноста за целите и за принципите на пензиските друштва и на пензиските фондови и
- донесува акти согласно овој закон и согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, како и стручни упатства, прирачници и слично, во врска со капитално финансираното пензиско осигурување и иницира донесување прописи и други акти во врска со пензиските друштва и со пензиските фондови со кои тие управуваат.

Во 2021 година, Агенцијата се грижеше за правата и интересите на 550.477 членови на приватните задолжителни пензиски фондови и за 27.772 членови на приватните доброволни пензиски фондови со вкупна вредност на средствата во сите фондови од над 1,76 милијарди евра.

Агенцијата продолжи да ја усовршува својата функција преку интензивирањето на теренската и на вонтеренската контрола на пензиските друштва и на пензиските фондови.

Вонтеренска контрола на работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и на доброволните пензиски фондови се

вршеше континуирано, врз база на извештаи и информации доставени од пензиските друштва и од останатите институции вклучени во системот, како што се: Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија и чуварите на имот на пензиските фондови.

Во првиот, третиот и четвртиот квартал на 2021 година, беше извршена редовна теренска контрола на работењето на трите пензиски друштва и на нивното управување со средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови (институционална и финансиска контрола), согласно „Годишниот план на Агенцијата за контрола на работењето на пензиските друштва“ за 2021 година. Контролата беше спроведена врз основа на оценка на ризици, непосредно, со присуство во просториите на пензиските друштва и чуварите на имот.

Агенцијата иницираше предлози за измена на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување до Министерството за труд и социјална политика и активно даваше придонес на предлозите, дадени од Министерството, за измена на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување. Исто така, Агенцијата изготви и донесе повеќе подзаконски акти за доуредување на законската материја. Во 2021 година Агенцијата изготви и донесе подзаконски акти (правилници и одлуки) и технички упатства кои се однесуваат на задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување и на работењето на Агенцијата.

Како и во изминатите години и во 2021 година Агенцијата продолжи со едукативната кампања, со цел финансиска едукација и развивање на свеста кај младите за значењето на пензиското штедење.

Агенцијата, како членка на Меѓународната организација на пензиски супервизори (ИОПС), активно учествуваше во нејзината работа определувајќи се за следење на принципите во вршењето на својата регулаторна и супервизорска функција, изградени врз основа на најдобрите светски практики.

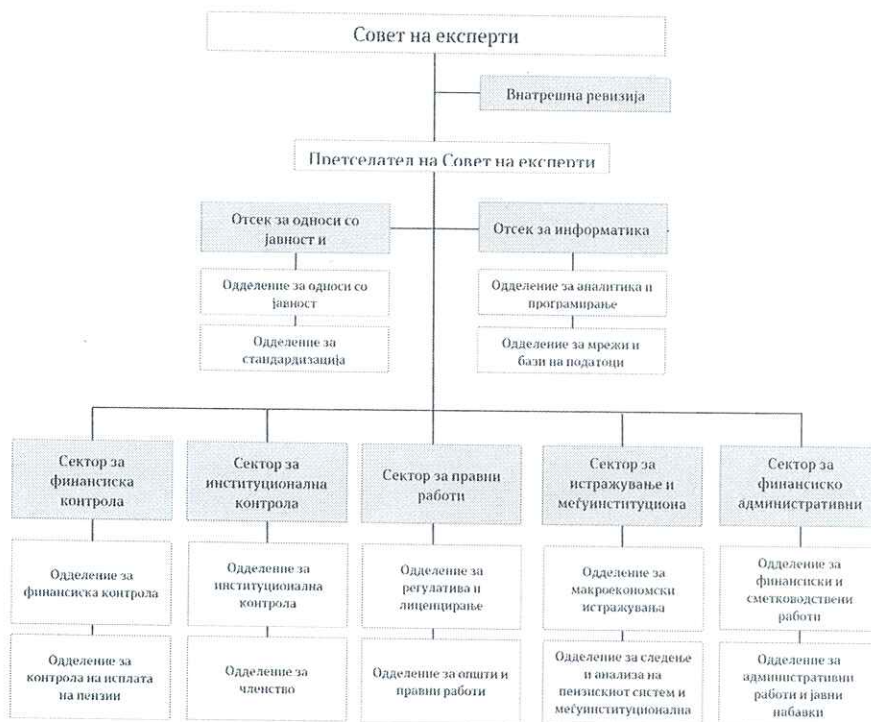
Агенцијата редовно ги следи измените и дополнувањата на правото на Европската Унија (acquis of EU) и во 2021 активно учествуваше во изготвување на Национална програма за усвојување на правото на Европската унија, Извештајот за напредокот на Република Северна Македонија и Програмата за економски реформи на Република Северна Македонија од аспект на капитално финансирано пензиско осигурување.

1 Организација и финансирање на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување

1.1 Организацииска шема на Агенцијата

Заклучно со 31.12.2021 година, Агенцијата имаше вкупно 31 вработени, од кои тројца членови на Советот на експерти именувани од Собранието на Република Северна Македонија и 28 административни службеници. Од вкупниот број на административни службеници 24 се со високо стручно образование, а 4 се со средно стручно образование. Од високостручните административни службеници еден е доктор на науки и седум се магистри, еден е актуар, еден е внатрешен ревизор во јавен сектор, тројца се инвестициски советници и четворица имаат положено правосуден испит.

Организацииска шема на Агенцијата

1.2 Работењето на Советот на експерти на Агенцијата

Собранието на Република Северна Македонија на седницата одржана на 26.06.2018 година донесе одлука за именување на претседател и членови на Советот на експерти на Агенцијата во следниот состав: Максуд Али – претседател, Ментор Јакупи и Дарко Саздов – професионално ангажирани членови на Советот на експерти на Агенцијата и Борче Божиноски и Марина Макенаџиева – надворешни членови на Советот на експерти на Агенцијата. Овој состав на Советот на експерти на Агенцијата беше и во 2021 година.

Во текот на 2021 година Советот на експерти на Агенцијата, согласно своите права и обврски содржани во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Статутот на Агенцијата и Деловникот за работа на Советот на експерти, редовно одржуваше седници на кои дискутираше и одлучуваше за прашања од својата надлежност. Советот на експерти во 2021 година одржа вкупно 14 седници на кои:

а) Усвои:

- Годишен извештај за работењето на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување во 2020 година;
- Извештај за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување во 2020 година;
- Извештај за реализација на Годишниот план за вработување на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за периодот јули – декември 2020 година;
- Извештај за реализација на Годишниот план за вработување на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за периодот јануари – јуни 2021 година;
- Извештај за реализација на Годишниот план за вработување на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за периодот јули – декември 2021 година;
- Годишен извештај за изречените мерки за утврдена дисциплинска и материјална одговорност за 2021 година и
- Извештај со ранг листа на годишни оценки на административните службеници за 2021 година во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;

б) Разгледа:

- Квартален извештај за реализација на Годишниот план за јавни набавки за периодот од 01.10.2020 година до 31.12.2020 година;
- Квартален извештај за реализација на Годишниот план за јавни набавки за периодот од 01.01.2021 година до 31.03.2021 година;

- Квартален извештај за реализација на Годишниот план за јавни набавки за периодот од 01.04.2021 година до 30.06.2021 година;
- Квартален извештај за реализација на Годишниот план за јавни набавки за периодот од 01.07.2021 година до 30.09.2021 година;
- Квартален извештај реализација на Годишниот план за јавни набавки за периодот од 01.10.2021 година до 31.12.2021 година;
- Полугодишен извештај за реализација на финансискиот план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување во 2020 година за период од 30.06.2020 до 31.12.2020 година;
- Полугодишен извештај за реализација на Финансискиот план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување во 2021 година за период 01.01.2021 до 30.06.2021 година;
- Финансиските извештаи за 2020 година со Извештај на независниот ревизор;
- Конечен извештај за извршена ревизија на активностите во процесот за доработки и измени на ИТ системот на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Полугодишен извештај за работата на Комисијата за одлучување по прекршок на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за периодот јануари - јуни 2021 година;
- Полугодишен извештај за работата на Комисијата за одлучување по прекршок на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за периодот јули – декември 2021 година
- Известување за активностите на Комитетот за оценка на ризици во 2020 година заклучно со февруари 2021 година;
- Извештај за видео надзор за 2019-2021 година;
- Анализа за целта односно целите за која/кои се воспоставува видеонадзорот во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување и
- Извештај за степенот на имплементација на Планот за подобрување на капацитетите за 2021 година во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;

в) Донесе:

- Годишен план за јавни набавки во 2021 година на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Финансиски план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2022 година;
- Финансиски извештаи за 2020 година на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Годишен план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за теренска контрола за 2022 година;
- Годишен план за вработување на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2022 година;

- Стратегиски план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за периодот 2021–2025 година;
- 13 правилници;
- 16 одлуки;
- 24 решенија;

г) Даде согласност/одобрение на:

- Стратешкиот план за извршување на внатрешна ревизија во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за период од 2022 година до 2024 година;
- Годишниот план за извршување на внатрешна ревизија во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2022 година;
- 18 барања од пензиските друштва кои се однесуваат на одобрување на измена на Статут на пензиски фонд, одобрение за избор на лица со посебни овластувања и одговорности во пензиско друштво и др.

д) Изврши:

- Оценување на вработените во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2021 година согласно Законот за административни службеници и Колективниот договор на Агенцијата.

ѓ) Одлучи:

- Да се склучи Анекс кон Колективниот договор на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување.

1.3 Финансирање на Агенцијата

Работењето на Агенцијата, согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, се финансира од надоместоците кои Агенцијата ги наплатува од пензиските друштва.

Во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување е пропишано дека висината на наведените надоместоци ја утврдува Советот на експерти на Агенцијата, за кои што согласност дава Собранието на Република Северна Македонија и тие се објавуваат во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Во текот на 2021 година Агенцијата пресметуваше надоместокот од уплатените придонеси во сите пензиски фондови со кои управуваат друштвата врз основа на стапката утврдена во одлуката донесена од Агенцијата на 29.09.2020 година. За висината на надоместокот за 2021 година беа изготвени анализи на

расходната и на приходната страна од финансирањето на Агенцијата. За расходната страна беа користени предвидените расходи на Агенцијата согласно Финансискиот план на Агенцијата за 2021 година и Програмата за работа за 2021 година, додека за приходната страна беа изготвени анализи врз основа на проекциите на приливите на придонеси во задолжителните и доброволните пензиски фондови (кои се основа за пресметка на надоместокот).

За очекуваниот прилив на придонеси беа користени проценки за прилив на придонеси во задолжителните и во доброволните пензиски фондови во 2021 година. За приливот на придонесите во вториот столб беа користени буџетските проекции за транзициони трошоци на Фондот на ПИОСМ додека за приливот на придонеси во третиот столб беа користени реалните податоци од приливите во 2020 година и проценки за 2021 година.

Преку пресметка на соодносот помеѓу планираните расходи за 2021 година и проектираните придонеси и земајќи ги предвид заштедите од претходните години, добиена е висината на надоместокот од придонеси од 0,8%.

2 Реализирани активности во извештајниот период

2.1 Супервизија на пензиските друштва и пензиските фондови

2.1.1 Вонтеренска супервизија

Во 2021 година се вршеше континуирана вонтеренска контрола на работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и на доброволните пензиски фондови врз база на извештаи и информации доставени од пензиските друштва и останатите институции вклучени во системот, како што се Фондот на ПИОСМ и чуварите на имот на пензиските фондови.

Предмет на контрола на работењето на пензиските друштва беа следните области:

- процесите на маркетинг на пензиските друштва – проверка на објавени маркетинг-материјали, проверка на интернет-страниците на пензиските друштва, проверка на задолжителните објави, како и на активности на пензиските друштва поврзани со работи од маркетингот. Агенцијата изврши проверки и постапуваше во вкупно 342 предмети кои се однесуваат на работи од областа на маркетингот на пензиските друштва. Притоа Агенцијата издаде една мерка – предупредување.
- зачленувањето во пензиските фондови – начинот на склучување на договори за членство, постапувањето по поднесоци за раскинување на договорите за членство во задолжителен пензиски фонд и контрола на работењето на агентите на друштвата;
- вкупно 35 агенти, преку телефонски разговори и средби со членовите со кои агентите ги склучиле договорите. Притоа Агенцијата ги издаде следните

мерки: Укажување до друштвата за начинот на склучување на договори за членство од страна на агентите за дополнителни обуки за агентите кои беа предмет на контрола.

- една вонредна вонтеренска контрола на агент при пристигната поплака од член за агент.
- сметководството и финансиските извештаи на пензиските друштва, минималниот износ на ликвидни средства, сопствени средства и главнина, коишто треба да ги одржуваат пензиските друштва, финансиските показатели и трендови. При контролите беше утврдено дека пензиските друштва континуирано ги исполнуваа условите за ликвидни средства, за сопствени средства и за главнина.

Согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, пензиските друштва се должни да формираат единица за внатрешна ревизија. Единиците за внатрешна ревизија изготвуваат извештаи за извршените контроли и се должни истите да ги доставуваат до Агенцијата, при што, Агенцијата го следи работењето на друштвата преку доставените извештаи и ги лоцира можните ризици во работењето на друштвата. Во 2021 година, Агенцијата беше известена за спроведени 22 редовни внатрешни ревизии.

- Согласно Правилникот за начинот на спречување на злоупотреба на информациите, како дел од редовните вонтеренски контроли, Агенцијата вршеше контрола на податоците доставени од друштвата и од чуварите на имот за трансакциите со хартии од вредност на лицата со пристап до доверливи информации и нивните поврзани лица и на трансакциите на пензиските друштва. Друштвата и чуварите на имот доставуваат до Агенцијата податоци за склучени трансакции на секои 180 дена. При проверка на податоците за склучените трансакции со хартии од вредност на лицата со пристап до доверливи информации и нивните поврзани лица, Агенцијата констатира дека нема сомнителни трансакции.

Агенцијата ги проверуваше и трансакциите со хартии од вредност на вработените лица во Агенцијата со пристап до доверливи информации и притоа констатира дека нема сомнителни трансакции со хартии од вредност од страна на вработените во Агенцијата, односно нема реализирани трансакции со хартии од вредност.

Предмет на контрола на работењето на пензиските фондови од страна на Агенцијата беа следните области:

- распределбата на придонесите на индивидуалните сметки на членовите во задолжителните пензиски фондови;
- надоместоците што ги наплатуваат пензиските друштва од придонеси и управување со средства;
- инвестициските активности за: квалитативни и квантитативни ограничувања во врска со вложувањата во финансиските инструменти,

- согласно Правилникот за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови и Правилникот за инвестирање на средствата на доброволните пензиски фондови;
- склучени трансакции од страна на друштвото од аспект на цена, количина, пазар на кој е склучена трансакцијата, посредник, посредничка провизија за склучените трансакции во текот на годината, за задолжителните и за доброволните пензиски фондови;
 - исполнување на квалитативните и квантитативните критериуми и на законските ограничувања по класи на инструменти, за инструментите кои веќе се во портфолијата на пензиските фондови;
 - проценката на вредноста на средствата и обврските на задолжителните и на доброволните пензиски фондови за нивната состојба на крајот на претходниот работен ден;
 - пресметката на вредноста на сметководствената единица, бројот на сметководствени единици и на вредноста на нето-средствата на задолжителните и на доброволните пензиски фондови, за состојбата на крајот на претходниот работен ден. Агенцијата, на одредени датуми на проценка ги контролира вредноста на сметководствената единица, бројот на сметководствени единици и вредноста на нето-средствата на задолжителните пензиски фондови, доставени од пензиските друштва и банките чувари на имот. На својата интернет страница, Агенцијата ја објавува вредноста на сметководствената единица и вредноста на нето-средствата за секој задолжителен и доброволен пензиски фонд;
 - преносот на средства меѓу задолжителните пензиски фондови, пренос од посебна на индивидуална сметка, премин од еден во друг пензиски фонд или во Фондот на ПИОСМ, поради раскинување договор за членство;
 - исплатата од задолжителните пензиски фондови кон Фондот на ПИОСМ врз основа на инвалидска или семејна пензија и контрола на исплатите врз основа на наследство;
 - исплатата кон членовите и пензионираните членови на задолжителните и доброволните пензиски фондови согласно Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување;
 - сметководството и на финансиските извештаи на задолжителните и доброволните пензиски фондови преку контрола на квартална основа;
 - извештаите за инвестициска стратегија и тактика на задолжителните и доброволните пензиски фондови преку контрола при секое доставување и тековно следење на нејзино остварување;
 - доставените извештаи од чуварите на имот на задолжителните и доброволните пензиски фондови како што се: извештаи за сметки, извештаи за склучени и порамнети трансакции, портфолијата на задолжителните и доброволните пензиски фондови, извештаи за инвестициони усогласувања, како и извештаи за пренос помеѓу фондовите и исплати од пензиските фондови;

- доставените извештаи од управувач со ризици, актуар и внатрешен и надворешен ревизор во пензиските друштва што ги покриваат областите на работа на пензиските фондови.

При секојдневните контроли на работењето на пензиските друштва и чуварите на имот беа забележани определени грешки и неправилности при известувањето, на кои Агенцијата, преку проактивната контрола, им укажуваше на друштвата и чуварите на имот со цел подобрување на деловните процеси, по кои веднаш се постапуваше од страна на пензиските друштва и чуварите на имот.

2.1.2 Теренска контрола на пензиските друштва и пензиските фондови

Согласно Годишниот план на Агенцијата за контрола на работењето на пензиските друштва и чуварот за 2021 година, во вториот, третиот и четвртиот квартал на 2021 година, беше извршена по една редовна контрола на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје, Сава пензиско друштво АД Скопје и Триглав пензиско друштво АД Скопје за работата на пензиските друштва и контрола на нивното управување со средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови (институционална и финансиска контрола), врз основа на оценка на ризици и усогласеност со регулатива.

Теренската контролата на пензиските друштва ги вклучува следните аспекти на нивното работење:

- Квалитет и структура на менаџмент;
- Стратегија на друштвото и фондовите;
- Интерни контроли;
- Управување со ризици и
- Носење на одлуки.

Во 2021 година е спроведена контрола и кај чуварите на имот Шпаркасе банка Македонија АД Скопје и НЛБ банка АД Скопје. Теренската контрола на чуварот на имот ги вклучува следните аспекти на нивното работење:

- Организациска и техничка поставеност на чуварот на имот;
- Пресметките на нето средствата и бројот и вредноста на сметководствената единица на пензиските фондови;
- Чување и евиденција на средствата на пензиските фондови;
- Следење на ограничувањата при инвестирањето на средствата на пензиските фондови и нивна усогласеност со законската и подзаконската регулатива и
- Постапување по препораки од претходна теренска контрола;

Врз основа на констатациите и забелешките од извршената контрола на трите пензиски друштва и чуварите на имот, а земајќи ги предвид добрите деловни обичаи, како и потребата за континуирано подобрување на работењето на друштвата со цел унапредување и развој на капитално финансираното пензиско

осигурување и заштита на интересите на членовите на пензиските фондови, Агенцијата изрече 15 Укажувања и 50 Препораки на трите пензиски друштва. Кон чуварите на имот изрече 4 Укажувања и 10 Препораки. Препораките и укажувањата на Агенцијата во смисла на подобрување на работењето на друштвата и чуварите на имот.

Друштвата и чуварите на имот доставија Акциски план до Агенцијата со кои известија дека ги прифаќаат мерките на Агенцијата и ќе постапат по истите согласно доставениот Акциски план.

2.1.3 Комитет за оценка на ризици

Комитет за оценка на ризици при Агенцијата (КОР) ги врши следните работи:

- Ги разгледува и ги утврдува ризиците во капитално финансираното пензиско осигурување во документот „Анализа на ризици во капитално финансирано пензиско осигурување“;
- Го разгледува влијанието на COVID-19 врз ризиците во капитално финансираното пензиско осигурување. Исто така, се анализираат и стратешките, финансиските и оперативните ризици на работењето на Агенцијата на кои пандемијата има влијание;
- Ги разгледува Анализите на основните варијабли во капитално финансираното пензиско осигурување за период од 5 години;
- Ги разгледува потпишаните извештаи и записниците од контролата заради увид во процените на ризиците кај поединечните субјекти на контрола и дава насоки за понатамошните процени на ризиците;
- Ги разгледува најновите случувања во капитално финансираното пензиско осигурување или на финансиските пазари, коишто можат да влијаат врз процените на ризиците;
- Утврдува нови ризици на капитално финансираното пензиско осигурување и/или ги предефинира постојните ризици и определува тим за оценка на ризиците;
- Дава предлози за иницирање или ревидирање на стратегии за ублажување на ризиците;
- Ја разгледува ефективноста на стратегиите за ублажување на ризиците и врз основа на тоа, предлага измени на стратегијата и на годишниот план на Агенцијата;
- Идентификува и предлага измени на прописите во насока на ублажување на ризиците;
- Води сметка, вработените во Агенцијата да бидат доволно свесни и да имаат доволно познавања за ризиците и за контролата врз основа на оценка на ризици со цел да можат да ги вршат своите работни задачи и
- Води сметка, сите учесници во контролата, врз основа на оценка на ризици, да бидат доволно свесни за клучните аспекти на контролата со цел да соработуваат и да ѝ даваат поддршка на Агенцијата во насочување на нејзините ресурси.

Во текот на 2021 година, Комитетот за оценка на ризици одржа 3 состаноци на кои беше разгледан Предлог-планот за спроведување на теренските контроли во 2022 година, беа разгледани записниците од спроведените теренски контроли во пензиските друштва, беа разгледувани и анализирани ризиците во капитално финансираното пензиско осигурување. На Комитетот за оценка на ризик во 2021 година редовно се разгледуваа извештаите за финансиско работење на пензиските друштва, детална анализа на членството по одделни категории согласно настанатите измени во законската регулатива, инвестирањето на средствата на пензиските фондови како и распределбата на придонеси во втор столб. Се разгледаа и дел од правилниците, за кои се оцени дека е потребно да се разгледаат од аспект на анализа на ризици, како и извештаите од внатрешна ревизија, извештаи за управување со ризици и анкетите за информираност на членовите кои пензиските друштва ги доставуваат до Агенцијата.

3 Регулаторна функција и постапки

Во текот на 2021-тата година, донесени се измени на Закон за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Закон за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување и Закон за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување. Измените на законите се во насока на усогласување на одредбите со Законот за прекршоците, односно глобите се намалени и е пропишан распон во изрекувањето на глобите, согласно Законот за прекршоците. Исто така, се прецизираа надлежност на судот и на Комисија за одлучување по прекршок, за водење на постапка и за изрекување на прекршочни санкции.

3.1 Подзаконски акти

Во 2021 година Агенцијата изготви и донесе подзаконски акти (правилници и одлуки) и технички упатства кои се однесуваат на задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување и на работењето на Агенцијата и тоа:

а) Правилници:

1. Правилник за измена и дополнување на Правилникот за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови (Службен весник на РСМ бр.274/21)
2. Правилник за измена и дополнување на Правилникот за инвестирање на средствата на доброволните пензиски фондови (Службен весник на РСМ бр.274/21)
3. Правилник за измена на Правилникот за начинот и постапката на маркетинг на пензиски фондови (Службен весник на РСМ бр.253/21)

4. Правилник за измена и дополнување на Правилникот за членство во задолжителен пензиски фонд (Службен весник на РСМ бр.212/21)
5. Правилник за измена и дополнување на Правилникот за начинот на членство во доброволен пензиски фонд (Службен весник на РСМ бр.212/21)
6. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за начинот и постапката за давање на одобренија на измените на документите поднесени при лиценцирање (Службен весник на РСМ бр.160/21)
7. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за начинот и постапката за избор на член на управен одбор и на надзорен одбор на пензиско друштво (Службен весник на РСМ бр.160/21)
8. Правилник за измена и дополнување на Правилникот за лиценцирање на пензиски друштва (Службен весник на РСМ бр.98/21)
9. Правилник за формата и содржината на прекршочниот платен налог (Службен весник на РСМ бр.5/22)

б) Одлуки:

Одлука за висината на месечниот надомест што го наплатува агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување од пензиските друштва за 2021 година („Службен весник на Република Македонија“ бр.58/2021)

в) Упатства:

Упатство за користење на порталот за размена на документи помеѓу пензиските друштва и МАПАС

Техничко упатство за модул придонеси во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување

Техничко упатство за модул членство во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување

3.2 Одобренија и согласности

Во 2021 година Агенцијата ги спроведе следните постапки за давање одобренија и согласности по барања од пензиските друштва, врз основа на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, и ги донесе следните решенија:

1. Решение за согласност на Договор за посредување при купопродажба на хартии од вредност склучен од страна на Триглав пензиско друштво АД Скопје со Еурохаус АД Скопје и ТТК Банка АД Скопје;
2. Решение за одобрение Гордана Пецељ за одговорно лице за програмирани повлекувања на Триглав пензиско друштво АД Скопје.

3. Решение за одобрение на Александар Трајков за одговорно лице за внатрешна ревизија на Триглав пензиско друштво АД Скопје
4. Решение за одобрение на Никола Ѓоршев за одговорно лице за управување со индивидуални сметки на Триглав пензиско друштво АД Скопје.
5. Решение за одобрение на Сунчица Нешовска за одговорно лице за маркетинг на Триглав пензиско друштво АД Скопје.
6. Решение за одобрение на Арне Ѓоргов за одговорно лице за управување со ризици на Триглав пензиско друштво АД Скопје.
7. Решение за одобрение на Рок Пивк за член на Надзорниот одбор на Триглав пензиско друштво АД Скопје.
8. Решение за одобрение на Тихомир Петрески за член на Управен одбор на Триглав пензиско друштво АД Скопје.
9. Решение за одобрение на измена и дополнување на Статут на Сава Отворен доброволен пензиски фонд Сава пензија плус
10. Решение за одобрение на Петер Скварча за член на Надзорниот одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје.
11. Решение за одобрение на Валон Омери за одговорно лице за внатрешна ревизија на Сава пензиско друштво а.д. Скопје.
12. Решение за одобрение на Гоце Вангеловски за независен член на Надзорниот одбор на одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје.
13. Решение за согласност на Договорите за посредување при купопродажба на хартии од вредност склучени од Сава пензиско друштво АД Скопје со Еурохаус АД Скопје и ТТК Банка АД Скопје;
14. Решение за одобрение на реизборот на Весна Стојановска за член на Управен одбор на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје.
15. Решение за одобрение на реизборот на Маја Стевкова Штериева за член на Надзорен одбор на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и одобрение на Миран Ковач за независен член на Надзорен одбор на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје.
16. Решение за согласност на Договорите за вршење работи на берзански посредник склучен од страна на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје со Еурохаус АД Скопје и ТТК Банка АД Скопје – Служба за хартии од вредност;
17. Решение за одобрение на реизборот на Предраг Милошевски за член на Управен одбор на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
18. Решение за согласност на Анекс на Договорот Договорот за вршење на работи на банка чувар на имот на задолжителен пензиски и доброволен пензиски фонд ,склучен помеѓу Друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и Шпаркасе банка Македонија АД Скопје;
19. Решение за одобрение на изборот на Стефан Георгиев за одговорно лице за сметки на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
20. Комисија за одлучување по прекршок
Комисијата за одлучување по прекршок, и во текот на 2021 година постапуваше по прекршочните постапки, покренати од овластените лица на

Агенцијата, за прекршувања на одредби од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување од страна на вработен и членови на Управен одбор и Надзорен одбор на друштво како и од страна на вработени во чувар на имот.

За дел од предметите, во жалбена постапка, од страна на Вишиот Управен Суд со правосилна судска пресуда одлучено е дека е настапена застареност. Од вкупно единаесет, две постапки се во тек.

4 Постапувања поврзани со правата на членовите, претставки и предлози

4.1 Известување на трајно и времено распределени лица во задолжителен пензиски фонд

Во 2021 година, согласно член 8 став 5) од Правилникот за членство во задолжителен пензиски фонд, Агенцијата испрати вкупно 18.610 писмени известувања до лица кои се времено распределени во задолжителен пензиски фонд.

Согласно договорите за давање на лични податоци, склучени со Министерството за внатрешни работи на Република Северна Македонија и пензиските друштва, Агенцијата обезбеди и предаде 58.330 контакт-податоци од трајно распределените членови (податокот за контакт-адреса) на трите пензиски друштва.

4.2 Постапувања по барања

Агенцијата постапуваше по барања од: осигуреници, членови на задолжителен пензиски фонд и пензиски друштва и предлагаше до претседателот на Советот на експерти на Агенцијата, преземање конкретни активности и мерки.

Во 2021 година, од еден во друг задолжителен пензиски фонд преминале вкупно 6.694 члена и тоа, во Триглав пензиско друштво АД Скопје – 6.343 члена, во КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд –144 члена, додека во Отворен задолжителен пензиски фонд Сава пензиски фонд –207 членови.

4.3 Постапувања по претставки и предлози

Согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување членовите кои имаат бенефициран стаж им се дава можност за доставување на Изјава за продолжување на членството во задолжителен пензиски фонд кога ќе навршат стаж на осигурување што овозможува намалување на старосната граница за остварување право на старосна пензија за најмалку една година. Рокот за доставување на Изјавата беше до 31.08.2021 година. Право да достават Изјава имаа 554 лице. Изјави до Агенцијата доставија 13 лица за што Агенцијата достави известување до лицата дека им е продолжено членството во

задолжителен пензиски фонд. По истек на рокот, на 01.09.2021 година, на 541 член кои не доставија Изјава им престана членството во задолжителните пензиски фондови.

Во текот на 2021 година, до Агенцијата, пристигнаа 117 известувања за поднесено барање за исплата на наследник на кои Агенцијата одговори во согласност со Законот за постапување по претставки и предлози и Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.

5 Активности поврзани со агенти на пензиските друштва

Во 2021 година, Агенцијата организираше три испитни сесии (во февруари, март и декември). Испитот се состои од полагање на два дела, прв (теоретски) дел од испитот со кој се проверува теоретското знаење на кандидатот и втор (практичен) дел од испитот со кој се проверува практичната способност на кандидатот. Првиот и вториот дел од испитот се полагаа електронски во просториите на испитниот центар на Европски Универзитет, според Програмата за полагање на испит за агенти што ја изготвува Агенцијата. Се смета дека кандидатот го положил првиот дел односно вториот дел од испитот ако освоил најмалку 70% од вкупниот број предвидени позитивни бодови за првиот дел односно за вториот дел од испитот. Кандидатот кој не го положил првиот дел од испитот не може да го полага вториот дел. Доколку кандидатот не го положил и вториот дел од испитот, ќе се смета дека не го положил испитот.

Во текот на 2021 година Агенцијата редовно ја ажурираше Програмата за полагање на испит за агенти согласно измените на релевантните важечки закони и подзаконски акти. Програмата за полагање на испит за агенти беше ажурирана во декември 2021 година.

Во текот на 2021 година се организираше испит за агенти во 3 испитни сесии, при што од вкупно 221 присутни учесници пријавени за полагање на испитот, положиле 67 или 30 % од присутните кандидати.

Во рамките на активностите поврзани со испитот за агенти, согласно закон, Комисијата за верификација на прашања изврши ревизија на првите и вторите делови од испитите за агенти одржани во февруари, март и декември 2021 година, вклучувајќи и проверка дали испитот го полагаа кандидати кои ги исполнуваат условите за полагање на испитот. За извршените ревизии Комисијата за верификација на прашања изготви соодветни извештаи кои ги достави до претседателот на Советот на експерти на Агенцијата.

Агенцијата изврши регистрација на вкупно 89 агенти од кои 18 агенти на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, 30 агенти на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и 41 агент на Триглав пензиско друштво АД Скопје. Повторна регистрација е извршена за 4 агенти на Триглав пензиско друштво АД Скопје. Исто така, беше

извршена годишна обнова на регистрацијата на агентите и тоа за вкупно 529 агенти од кои, 284 агенти на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, 160 агенти на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и 85 агенти на Триглав пензиско друштво АД Скопје. На вкупно 13 агенти им престанал статусот на агент од кои 6 агенти на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје, 6 агенти на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и 1 агент на Триглав пензиско друштво АД Скопје.

6 Развивање на свеста на јавноста за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови

Агенцијата во рамките на своите надлежности за развивање на свеста на јавност за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови, како и во изминатите години така и во текот на 2021 година, имаше повеќе активности кои вклучуваа едукација на јавноста со цел зголемување на свесноста и информираноста на осигурениците за системот, посветувајќи поголемо внимание кај младата популација. Настапите на медиумите беа на повеќе теми од областа на капитално финансираното пензиско осигурување, а беа објавени и написи во пишаните медиуми.

- **Информативната кампања на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување**

Агенцијата, во периодот меѓу 01.05.2021 и 31.12.2021 година, спроведе информативна кампања под мотото - Ако ти е рано за пензија, не ти е рано за penzija.mk, и се задржа изразот: “Ако ти е рано за пензија, не ти е рано за penzija.mk”, но со порака: “Во животот е многу важно да го погодиш вистинскиот момент”.

Кампањата за информирање на јавноста, што ја организираше МАПАС, се спроведе во два дела:

- Основна кампања (за вториот и третиот столб) и
- Кампања за 15-ти септември - Ден за пензиска свесност со
- Активности за општествена одговорност (CSR)

Основната кампања се организираше преку Интернет, како начин за комуникација со целните групи со нови креативни решенија, а со цел да се

продолжи со придонесување кон зголемување на свеста кај јавноста за придобивките од воведувањето на тристолбен пензиски систем.

Канали за комуникација кои се користеа за спроведување на основната кампања се:

- Веб сајтовите: <https://mapas.mk/> и www.penzija.mk ;
- Дигиталните канали - социјалните медиуми (Youtube, Facebook (+Instagram објави), LinkedIn);
- Веб банери;
- Билборди;
- PR (Public relations (односи со јавност) текстови и соопштенија).

Во текот на **основниот дел** од кампањата, за информирање и подигање на свеста на целните групи за пензискиот систем и укажување на нивото на важност на нивната инволвираност во овој сегмент, беа направени видеа, „key visuals“, постови со главниот лик на кампањата и изработени веб банери. Паралелно, комуникација со публиката се оствари и преку инфлуенсерите Сандра Кирков и Бомбакис. Публиката веќе има доверба во инфлуенсерите, ги познава нивните стилови и начинот на нивното изразување. Со нивните „неприродни“ објави се зголеми интересот на фан базата за пораката и намерите за пласирањето на истата.

Како **втор дел** од информативната кампања што ја спроведе МАПАС, беше одбележување на **“15 септември - Денот за пензиска свесност”**. Во континуитет од 2016 година, МАПАС го одбележува овој ден како дел од активностите насочени кон остварување на својата мисија.

Оваа година, 15 септември - Денот за пензиска свесност, се одбележа со организирање на онлајн квиз: **“Кој сака да биде ПЕНЗИОНЕР?”**, во која се бараше интерактивност од јавноста. За потребите на квизот се подготвија кратки видеа, во кои се содржеше најава за квизот, начинот на кој ќе се спроведува и начинот за избор на победникот.

Агенцијата, како и претходната година, спроведе **активности за CSR - Општествена одговорност**. Порака која се испраќаше од оваа активност беше: **“Направи ремек - дело за добро дело!”**. Оваа активност, бараше интерактивност на сите заинтересирани деца (6 – 11 год.) што сакаат да учествуваат и сакаат да шират позитивна енергија.

За потребите на CSR беа изработени gif - ови и спонзорирани постови објавувани на социјалните медиуми.

Во насока на поголема интерактивност со јавноста, со цел континуирано обезбедување на транспарентност на капитално финансираното пензиско осигурување и објаснување на карактеристиките, можностите и предностите на капитално финансираното пензиско осигурување, на јасен и разбирлив начин за граѓаните, како и со цел подобрување на транспарентноста и отчетноста за работењето, МАПАС ја подготви новата интернет страница <https://mapas.mk/>. Обновената интернет страница е компатибилна и за мобилни уреди како смартфон и таблет.

Во текот на информативната кампања се направи и редизајн на страната penzija.mk која го отсликуваше духот на кампањата и на еден покреативен начин им го претставуваше системот на капитално финансирано пензиско осигурување на граѓаните во правец на подигање на свесноста за пензиска писменост.

- Едукативни активности на пензиските друштва во 2021 година

Сава пензиско друштво а.д. Скопје

- Друштвото во 2021 година интензивно го користеше Едукативниот Блог портал nikogassami.mk како алтернативен канал за промовирање на пензиската свесност преку интересни содржини во главно креирани од интерни кадри на друштвото;
- Мобилната апликација Сава пензиски план за следење на пензиска заштеда. Апликацијата овозможува увид во состојбата на пензиската заштеда, редовни нотификации за пристигнати придонеси, ажурирање на лични податоци, избор на начин на достава на годишни извештаи, следење на вредност на СЕ, известувања за важни новости за работењето;
- Спроведе едукативни кампањи Зелен плик, месец на пензиско советување и месец на пензиско штедење, преку наменски подготвени маркетинг материјали за социјални медиуми и други електронски платформи и активности во продажните места на Деловните соработници;
- Започна со Проект за користење на Инфлуенсери од круг на познати јавни личности и млади спортисти за поблиска комуникација со публиката за зголемување на свесноста за работата на пензиските фондови.

КБ Прво пензиско друштво АД Скопје

- Друштвото во 2021 година ја промовираше својата редизајнирана веб страна која имаше за цел да понуди поголемо корисничко задоволство за посетителите, транспарентност и полесен, поедноставен пристап до информациите, а воедно започна со работа и на нов дизајн на порталот Моја

сметка;- Оваа година, како дел од едукативните активности за подигнување на свесноста за пензиските реформи во РСМ и своите продажни активности за третиот столб, Друштвото одржа повеќе од 1.200 состаноци со управители/сопственици на мали и средни претпријатија;

- Во јули, 2021 година, друштвото направи исчекор повеќе кон подобрување на условите во заедницата преку помагање и унапредување на животната средина. Под мотото “Замени и засади” ја најавија нивната нова еко активност. Ги охрабрија нивните членови да го заменат зелениот плик за добивање на својот годишен извештај за комплетен увид на состојбата на својата сметка со добивање на извештајот преку електронска пошта, сè со цел подобрување на животната средина со пошумување на региони сиромашни со дрвја. Секој еден од членовите кој го заменил хартиениот зелен плик со добивање на електронски извештај е вклучен во акцијата, а компанијата за секоја една замена засади по едно дрво. Првиот циклус од кампањата го заокружија во ноември месец со озеленување на 1 хектар непошумен дел во потегот од Куманово кон Свети Николе, во месноста Презово, со дрвја од видот чемпрес, како растение кое е најпогодно за овој предел со сиромашна и сува почва. Вкупно беа засадени 2500 садници. Во таа насока активностите беа насочени со активно присуство на официјалните профили на Друштвото, Facebook, Instagram, Linked In, овозможувајќи квалитетна и транспарентна двонасочна комуникација со корисниците на наведените социјални мрежи, следбениците/членовите, на сметка на редуцирање на посетите во Друштвото.

ТРИГЛАВ ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД Скопје

Во фокусот на работењето на Друштвото беше едукацијата на населението за капитално финансираното пензиско осигурување која во текот на 2021 година, беше сведена на следните активности:

- Посети и остварени средби со одговорните лица и вработените на околу 600 компании и претпријатија;
- Континуирани објави на социјалните профили на Друштвото.
- **Заедничка едукативна кампања на трите пензиски друштва “Засади желба за поубава иднина”**

Во рамките на оваа кампања трите пензиски друштва реализира активности и едукативна кампања на социјалните портали, радио реклама како и посета на 4 средни училишта СУГС 8-ми Септември – Скопје, СОСУ Св. Кирил и Методиј – Охрид,

СОУ Кочо Рацин - Св. Николе и СМУГС Панче Караѓозов – Скопје. При тоа претставниците на пензиските друштва ги запознаа присутните ученици со основните елементи на капитално финансираното пензиско осигурување и работењето на друштвата. Во овој проект беа вклучени 145 учесници.

По иницијатива на Агенцијата, пензиските друштва вршат достава на зелен плик до членовите на пензиските фондови, најдоцна до 31 март, како начин на директно информирање и едуцирање на членовите за состојбата на нивните индивидуални сметки.

- **Глобална недела на парите 2021 година**

Агенцијата во соработка со двете граѓански здруженија Интерактивна мрежа за образование и ресурси – ИМОР и Институтот за истражување и анализи на политики – Ромалитико заедно со трите пензиски друштва - КБ Прво пензиско друштво АД Скопје, Сава пензиско друштво а.д. Скопје и ТРИГЛАВ ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД Скопје во 2021 година заеднички учествуваа во спроведување на активностите за одбележување на “Глобалната недела на парите 2021” година.

Во текот на неделата беа спроведени едукативни активности со користење на интернет платформите и електронските и социјалните медиуми. Слоганот на Глобалната недела на парите за 2021 година **“Грижи се за себе, грижи се за своите пари”** во целост се вклопи во актуелната кампања за финансиска едукација и финансиска писменост на Агенцијата и пензиските друштва – **“Времето до пензија, поминува побрзо отколку што мислиш”** која пред се за своја целна група ги има младите.

Во таа насока се организираа онлајн едукативни обуки со ученици од седум средни училишта и тоа: СОТУ “Ѓорѓи Наумов” техничкото од Битола, ОСМУ “Д-р Јован Калаузи” медицинско од Битола, СОЕУ “Гостивар” економско од Гостивар, СОУ “Орде Чопела” од Прилеп, СОУ “Коле Нехтенин” техничко од Штип, СОУ “Јосип Броз Тито” од Скопје и СОУГ “Гоце Делчев” од Куманово. Исто така, онлајн едукативна обука се одржа и со трите факултети и тоа: Економски факултет од Скопје, Меѓународен универзитет “ВИЗИОН” од Гостивар и Универзитетот на Југоисточна Европа – МВДШ од Тетово. Во 2021 година се спроведе и едукативна онлајн едукација за младите Роми преку соработката со невладината организација Ромалитико.

Со онлајн едукативните обуки беа опфатени вкупно 278 учесници и тоа ученици, студенти и професори.

Агенцијата заедно со пензиските друштва ја препознаа потребата од зголемување на свесноста на младите и јавноста за можностите кои ги нудат вториот и третиот пензиски фонд и за таа цел во текот на цел месец Март спроведуваше и онлајн едукативна кампања користејќи ги електронските медиуми и социјалните портали како што се Facebook, Instagram, pari.mk, student.mk.

Интернет страната penzija.mk за време на целиот период е навремено ажурирана и одржувана од страна на Агенцијата заедно со пензиските друштва, на која во секое време може на едно место да се најдат најновите и најважни информации за капитално финансираното пензиско осигурување од интерес на членовите.

- **Денови на финансиска писменост 01-03 Декември 2021 година**

Агенцијата овој настан го најави на 26 ноември 2021 година со објава на Соопштение до јавноста за спроведување на Деновите за финансиската писменост 2021 година на веб страната и Facebook страната на Агенцијата со кое ги најави активностите кои оваа година поради пандемијата се спроведуваа онлајн преку дигитални алатки, без физичко присуство.

Од страна на Агенцијата за Деновите на финансиска писменост во периодот од 01-03 Декември 2021 година беа реализирани следните активности:

- Настанот Денови за финансиската писменост 2021 беше промовиран со поставување на банер на веб и Facebook страната на МАПАС и на пензиските друштва;
- Беше објавен Јавен повик до сите граѓани со пораката “ПОВРЗИ СЕ СО МАПАС” преку дигиталната платформата за комуникација Тимс за одржување на интерактивна онлајн средба;
- Одржана беше интерактивна средба со граѓаните на 02 Декември 2021 на тема - Како да станам член во втор и трет столб;
- Во Деновите на финансиската писменост, Пензиските друштва на своите социјални профили објавуваа едукативни постови за капитално финансирано пензиско осигурување.

- Работни средби со претставници на ОЕЦД и Министерството за финансии на Холандија за петгодишниот проект за донесување и имплементација на Стратегија за финансиска едукација и финансиска инклузија во РС Македонија

Агенцијата во текот на 2021 година беше активен учесник на сите онлајн работни средби со претставниците во рамки на проектот за техничка помош за финансиска едукација на Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД) и Министерството за финансии на Холандија, кој што се одвива во седум земји од холандската конституенца при ММФ и Светската банка.

7 Статистичка анализа и изработка на извештаи за капитално финансирано пензиско осигурување

Агенцијата во 2021 година континуирано изготвуваше статистички анализи за капитално финансираното пензиско осигурување, односно за работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и доброволните пензиски фондови.

За таа цел редовно се изготвуваа и објавуваа статистички извештаи и во текот на 2021 година беа објавени 12 месечни билтени, 4 квартални статистички извештаи и еден годишен статистички извештај. Овие извештаи содржат податоци за дистрибуцијата на членството во задолжителните и доброволните пензиски фондови според нивниот статус (доброволни или задолжителни членови во втор столб односно членови со доброволни индивидуални сметки или со професионални сметки во третиот столб), за старосна и полова структура на членството, за уплатени придонеси во вториот и третиот столб, наплатени надоместоци и висина на нето средствата на задолжителните и на доброволните пензиски фондови, за вредноста на сметководствените единици на задолжителните на доброволните пензиски фондови и за структура на инвестициите на задолжителните и на доброволните пензиски фондови.

Квартално се пресметуваше и објавуваше остварениот принос на задолжителните и доброволните пензиски фондови во номинален и реален износ. Тековно, односно еднаш месечно, се пресметуваше и пондерот за распределба на ново вработените осигуреници кои се вклучени во задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување, за секој одделен задолжителен пензиски фонд и истиот се доставуваше до Фондот на ПИОСМ кој ја врши распределбата на осигурениците.

Во 2021 година особено внимание беше посветено на изработката на *Извештајот за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување за 2020 година*, кој е законска обврска на Агенцијата. Извештајот содржи краток осврт

на одговорностите на Агенцијата, нејзината мисија и визија, краток преглед на светските состојби и трендови во пензиската област со акцент на капитално финансираното пензиско осигурување, опис на структурата на капитално финансираното пензиско осигурување, детален опис, информации и податоци за финансиското работење на пензиските друштва, потоа осврт на измените и дополнувањата на законските и подзаконските акти кои го уредуваат задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување. Најголем дел од извештајот е посветен на информации и податоци за задолжителните и доброволните пензиски фондови, односно Извештајот вклучува информации и податоци за членството, преминот меѓу фондови, придонесите, инвестирањето, средствата, сметководствената единица, надоместоците и исплатата на пензиите и пензиските надоместоци, поодделно за секој задолжителен пензиски фонд и за секој доброволен пензиски фонд. Извештајот содржи и информации во врска со маркетингот и агентите на пензиските друштва. Извештајот беше разгледан и усвоен од Советот на експерти на Агенцијата, по што беше објавен на веб страницата на Агенцијата и отпечатен и доставен до релевантни лица и институции. Исто така, Извештајот беше преведен и отпечатен и на англиски и на албански јазик.

Покрај горенаведените активности поврзани со статистичка анализа, беа реализирани и истражувања и изготвени компаративни анализи на теми релевантни за капитално финансираното пензиско осигурување. Исто така, тековно се следеа новостите, трендовите и движењата во пензиската и други релевантни области со анализи на нивните влијанија врз капитално финансираното пензиско осигурување и можностите за развој и унапредување на капитално финансираното пензиско осигурување за што беа изготвени 4 извештаи за новости на квартално ниво.

8 Организирање на истражување на мислење на членовите на задолжителните пензиски фондови

Во периодот мај - јуни 2021 година Агенцијата спроведе истражување на мислењето на членовите на задолжителните пензиски фондови за информирањето на членовите во задолжителните пензиски фондови во Република Северна Македонија за нивните пензиски заштеди и придобивки од членството во втор столб. Целта на истражувањето е да се подигне јавната свест и да се подобри информирањето за пензискиот систем и за правата и обврските на членовите на вториот столб, од една страна, како и да се обезбедат информации за запознаеноста на членовите во задолжителните пензиски фондови, од друга страна. Истражувањето го вршеше Друштво за маркетинг и консалтинг МАРКЕТ ВИСИОН ДООЕЛ Скопје (МАРКЕТ ВИСИОН) за потребите на Агенцијата преку телефонска анкета врз основа на претходно изготвен прашалник. Агенцијата

учествуваше во подготовка на прашалникот за телефонската анкета, изготвување на статистичките примероци на испитаници и останати пропратни материјали потребни за истражувањето.

9 Градење и јакнење на капацитите на Агенцијата

9.1 Учество на семинари и конференции во земјата и во странство

Во 2021 година, вработените во Агенцијата имаа можност да ја продолжат својата професионална едукација преку учество во процесот на обуки и преку посета на семинари и конференции. Во текот на 2021 година, вработените во Агенцијата преку онлајн платформи учествуваа на семинари и конференции, организирани во Република Северна Македонија и во странство и тоа:

- Хрватска актуарска конференција - “Во пресрет на новата атмосфера”.

9.2 Специјализирани обуки во земјата и во странство

Во текот на 2021 година вработените во Агенцијата ги посетија следните специјализирани обуки организирани во земјата и во странство и тоа:

- Обука за работа со напредни пивот табели и графикони во excell
- Web developer
- Обука за внатрешна ревизија во јавниот сектор
- MIFID II Framework overview + MIFID II Derivatives
- Обука за Закон за електронски документи
- Developing capital markets
- Вебинар-супервизија на пензиски фондови врз основа на податоци во динамичен свет
- Вебинар хетерогеност на долговечноста и пензиски шеми
- Structural Reforms for Public Pension Schemes
- Capital markets back office certifications (CAMBOS)
- Евалуација на понудите при спроведување на постапките за ЈН
- Советување за Законот за лични податоци.

9.3 Развој на деловните процеси на Агенцијата

Во 2021 година, Агенцијата продолжи да ги развива своите деловни процеси поврзани со функционирањето на вториот и третиот столб (ажурирање и унапредување).

Паралелно со развојот и измените во постојните деловни процеси, се вршеа и соодветни дополнувања и измени на софтверските решенија/модули за соодветните деловни процеси.

9.4 Информатички капацитет на Агенцијата

Во 2021 година, Агенцијата тековно вршеше администрација на својот информатички систем, оптимизација на оперативната база на податоци, администрација и одржување на базата на податоци, на оперативните системи и на хардверскиот систем, како и одржување на апликативниот софтвер, во соработка со софтверската куќа ангажирана за негово одржување.

Исто така, тековно се администрираше и се одржуваше постојната хардверска опрема, составена од серверски машини на кои работи апликативниот софтвер, персоналните компјутери и преносните компјутери.

Главните активности во 2021 година, беа следниве:

- Изработка на нов приказ на сметководствената единица на веб страната на Агенцијата;
- Подобрувања и доработки на порталот на Агенцијата од аспект на функционалност на истиот;
- Одржување на системот за управување со информациска сигурност ИСО (ISO) 27001 сертификат.

10 Соработка со институции и организации од земјата и од странство

Заради обезбедување на ефикасна супервизија и регулатива на капитално финансираното пензиско осигурување, Агенцијата соработува со повеќе институции од финансискиот и пензискиот сектор во земјата и во странство. Агенцијата има склучено 17 меморандуми за соработка, според кои договорните страни разменуваат искуства стекнати во полето на капитално финансираното пензиско осигурување, работењето на пензиските фондови, механизмите на супервизија на пензиските фондови и донесените прописи и утврдените и изречените правни мерки. Техничката соработка се состои од размена на документи, билатерална помош со цел размена на искуства од заеднички интерес, како и соработка во полето на едукација, истражување, обуки и развој од заеднички интерес.

10.1 Соработка со институции од земјата

Во текот на 2021 година продолжи редовната соработка со институциите во земјата со кои Агенцијата има склучено меморандуми за соработка преку остварување работни средби за размена на искуства, учество на семинари и конференции и редовна размена на релевантни извештаи и податоци.

Агенцијата учествува со свои претставници во работењето на Координативното тело за финансиска едукација и финансиска инклузија во Република Северна Македонија во кое членуваат и воспоставуваат соработка Народната банка на Република Северна Македонија, Министерство за финансии на Република Северна Македонија, Агенција за супервизија на осигурување, Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување и Комисија за

хартии од вредност. Целта на Координативното тело е реализација на активности кои имаат за цел да се подигне нивото на финансиска писменост на населението во Република Северна Македонија и да се промовира усвојувањето на соодветни финансиски однесувања. Преку интегрирана визија и спроведување на финансиски образовни проекти и преку комбинација на заложбите на сите засегнати страни ќе се придонесе кон благосостојба на населението и стабилност на финансискиот систем како и воспоставување на соработка на регионален и интернационален план во доменот на финансиската едукација.

Во април 2020 година регулаторните институции во Северна Македонија склучија Меморандум за меѓуинституционална соработка заради одржување на финансиската стабилност во согласност со препораките на ММФ и СБ. Агенцијата се вклучи во заедничкото ангажирање со финансиските регулатори, предводено од НБРСМ, за навремено и ефикасно идентификување на системските ризици и преземање на активности заради спречување и намалување на нивното влијание врз финансискиот систем. Со овие активности исто така, ќе биде дополнително зајакната отпорноста на финансискиот систем на шокови, а надлежните институции ќе бидат уште поподготвени за управување со предизвиците.

Агенцијата учествува со свој претставник во работењето на работната група формирана заради воведување на Европски систем за статистика на интегрирана социјална заштита – ЕССПРОС во Република Северна Македонија. ЕССПРОС претставува методологија на собирање на податоци со цел да се обезбеди детален и кохерентен опис на социјалната заштита. Во работната група се вклучени сите релевантни институции кои се вклучени во процесот на обезбедување на бенефиции со цел покривање на одредени ризици односно потреби на населението.

Работната група ги дефинираше шемите согласно со кои секоја институција ќе ги доставува релевантните податоци до Државниот завод за статистика, кој потоа ќе ги испраќа до ЕУРОСТАТ. Процесот на доставување по методологија на ЕССПРОС, податоци од Агенцијата до Државниот завод за статистика, е уреден со меморандум за соработка. Согласно овој меморандум, во 2021 година, Агенцијата ги достави дефинираните ЕССПРОС податоци за 2019 година.

10.2 Соработка со институции од странство и со меѓународни организации

Во текот на 2021 година продолжи редовната соработка со институциите во странство со кои Агенцијата има склучено меморандуми за соработка, редовна размена на релевантни извештаи и податоци, како и комуникација и размена на информации по потреба, заради размена на супервизорски искуства и прашања поврзани со регулативата во релевантните земји.

Агенцијата преку свои претставници и во 2021 активно учествува во изготвување на Национална програма за усвојување на правото на Европската унија и Извештајот за напредокот на Република Северна Македонија, како и на

работните состаноци и поткомитетите за Внатрешен пазар и конкуренција и Економско-финансиски прашања и статистика. Исто така, претставник на Агенцијата учествува во изготвување на Програма за економски реформи на Република Северна Македонија која годишно се доставува до Европската Унија и почетокот на преговарачкиот процес.

Како членка на Меѓународната организација на супервизори на пензиски фондови - ИОПС, која има околу 90 земји - членки и набљудувачи од целиот свет кои ги опфаќаат сите нивоа на економски развој и кои ги соединуваат сите типови на пензиски системи на супервизија, Агенцијата редовно учествува на конференциите и ги користи материјалите и упатствата изготвени од ова тело, со цел размена на информации и искуства и следење на светските стандарди и позитивните практики во областа на супервизијата на пензиските фондови. Агенцијата ги следи и стандардите за супервизија на ИОПС со цел унапредување на квалитетот и ефективноста на супервизијата на приватните пензиски фондови, со што ќе се засили нивниот развој и оперативна ефикасност и ќе се овозможи сигурен извор на пензија. Исто така, Агенцијата во 2021 година редовно комуницираше со ИОПС и доставуваше информации, статистички податоци, коментари и одговори на прашалници, потребни за работните материјали и компаративните студии на ИОПС.

Од 2016 како дел од Координациското тело на регулаторните институции за финансиска едукација во Република Северна Македонија, Агенцијата е членка на Меѓународната мрежа за финансиска едукација при Организацијата за економска соработка и развој (ИНФЕ-ОЕЦД). Мрежата е формирана 2008 година и членки се регулаторни институции, односно централни банки, министерства за финансии и агенции поврзани со супервизија на осигурувањето, инвестициите и пензиите. Мрежата претставува платформа за прибирање податоци за финансиска писменост, развивање анализи и споредбени извештаи и создавање инструменти за политики поврзани со финансиска едукација.

11 Систем за управување со квалитет и систем за управување со информациска сигурност

Агенцијата во 2012 година спроведе имплементација на барањата од меѓународниот стандард ISO 9001:2008 и истата успешно ја заокружи со сертификација од страна на сертификационо тело, DAS Certification Limited, акредитирано од United Kingdom Accreditation Service (UKAS).

Следејќи ги новините во работењето со управување со квалитет, како институција во Република Северна Македонија која ги препознава значењето, неопходноста и придобивките од воведениот систем за управување со квалитет, Агенцијата во 2021 година продолжи со примена и реализација на сите нови активности кои ги налага овој стандард во секојдневното работење. Се покажа и се

потврди дека добро развиен и одржуван систем за управување со квалитет има позитивен придонес за остварување на целите во работење.

Со примената на ревизијата на стандардот, Агенцијата своите оперативни процеси ги приспособи на барањата на новиот стандард ISO 9001:2015. Согласно барањата на новата верзија од стандардот се идентификувани ризици на ниво на организациони единици кои се водат во регистар на ризици. Најновите измени се дел од тековната еволуција на овие стандарди, кои помагаат во решавање на клучни прашања како што се: широка употреба на стандарди за повеќе системи за управување во рамките на институцијата, интеграција на квалитетот во водењето на институцијата, како и севкупно олеснување на примената на стандардите. Овој систем кој е потврден од МКД СЕРТИФИКАТ, ја покажува подготвеноста на Агенцијата да докаже како се работи во институција каде се применуваат принципите на зрел систем за управување со квалитет и каде се демонстрираат силната обврзаност и заложба на Советот на експерти на Агенцијата и целиот тим континуирано да го подобрува работењето согласно новата ревизија на стандардот ISO 9001:2015, а во интерес за самата институција и за сите засегнати страни.

По успешната имплементацијата на ИСО 27001:2013 и сертификација во 2015 година, во текот на 2016 и 2017 година се започна со спојување (интегрирање) на системите за управување со квалитет и управување со информациска сигурност. Во текот на 2018 година се заврши процесот на интегрирање на двата система, од страна на Претставникот за квалитет и Одговорно лице за информациска сигурност во Агенцијата. Ваквите активности и сертифицирања претставуваат континуитет и во 2021 година во успешната реализација на системот за менаџмент на квалитет по стандардот ISO 9001:2015 и успешно управување со безбедност на информации согласно стандардот ISO 27001:2013.

Претседател на Советот на експерти

Максид Али